

VIRTA-hallintamalli

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon (VIRTA) hallintamalli

Versio 1.0, hyväksytty 8.6.2016

Sisällys:

- 1. Johdanto
- 2. Toimijaroolit
 - 2.1. Korkeakoulut rekisterinpitäjinä
 - 2.2. OKM omistajana ja hallinnoijana
 - 2.3. CSC palveluntuottajana
 - 2.4. Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä ohjaajana
 - 2.5. Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon yhteistyöryhmä (KOOTuki) neuvonantajana
 - 2.6. Asiantuntijaryhmien rooli kehittämisessä
 - 2.7. Tietovarannon tietosisällön käyttö
- 3. Kustannukset
 - 3.1. Ylläpito ja kehitys
 - 3.2. Käyttöönottokustannukset uudelle palvelulle
- 4. Ristiriitatilanteiden käsittely
- 5. Tekninen ylläpito
 - 5.1. CSC:n rooli ylläpitäjänä
 - 5.2. Huoltokatkot ja niistä viestiminen
 - 5.3. Häiriö- ja poikkeustilanteiden käsittely ja niistä viestiminen
- 6. VIRTA-opintotietopalvelun hallintamalli
- 7. VIRTA-julkaisutietopalvelun hallintamalli

VIRTA-hallintamallia täydentävät

- [VIRTA-opintotietopalvelun hallintamalli](#)
- [VIRTA-julkaisutietopalvelun hallintamalli](#)

1. Johdanto

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon muodostavat [VIRTA-opintotietopalvelu](#) ja [VIRTA-julkaisutietopalvelu](#). Palvelut kokoavat yhteen suomalaisten korkeakoulujen ja tutkimusorganisaatioiden opiskelija- ja julkaisurekisterien tiedot ja mahdollistavat tietojen hyödyntämisen muissa palveluissa ja prosesseissa.

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon (VIRTA) hallintamalli kuvaa menettelytavat, joiden mukaisesti yhteistyö ja vastuut eri toimijoiden välillä organisoidaan ja joiden avulla kokonaisuuteen kohdistuvia muutoksia hallitaan. Dokumentti kuvaa *mitä*, *miksi* ja *miten* toimitaan, jotta kokonaisuutta ohjataan, johdetaan ja kehitetään laatu, kustannustehokkuus ja muutoksien joustavuus varmistaen.

Hallintamalli sisältää yhteisen yleisosan, jota täydentävät ja tarkentavat VIRTA-opintotietopalvelun ja VIRTA-julkaisutietopalvelun hallintamallit.

Hallintamallikokonaisuudesta vastaa Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä. Malliin voi ehdottaa muutoksia ja ohjausryhmä käsittelee ja hyväksyy ne kokouksissaan.

2. Toimijaroolit

2.4. Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä ohjaajana

Viranomaiskäyttöä ohjaavana tahona toimii OKM:n asettama Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä. Ryhmä ohjaa ja seuraa lain (484/2013) mukaisen korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon käyttöä ja toimivuutta; valmistelee tietovarannosta tehtävien OKM:n tiedonkeruiden aikatauluja ja keskustelelee kehityksen seurannasta ja priorisoinnista; keskustelelee ja sopii laajemmin kaikista OKM:n tekemistä tiedonkeruista ja osallistuu vuosittaiseen tiedonkeruukäsikirjan valmistelemiseen; valmistelee tietojen välittämistä muille viranomaisille korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon kautta sekä luo ja ylläpitää korkeakoulujen viranomastietovirtojen tavoitearkkitehtuuria ja kehittämissuunnitelmaa.

Ohjausryhmän puheenjohtaja on OKM:stä ja jäsenet koostuvat OKM:n nimittämistä henkilöistä, sisältäen edustajia niin korkeakoulu- kuin viranomaissektoriltakin. Ryhmä kokoontuu n. 3 kuukauden välein (ks. vuosikello).

2.5. Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon yhteistyöryhmä (KOOTuki) neuvonantajana

KOOTuki-ryhmä toimii neuvoo antavana tahona korkeakoulujen oman toiminnan tarpeista lähtevään VIRTa-opintotietopalvelun käyttöön ja kehittämiseen liittyen. Siinä ovat edustettuna korkeakoulujen opintohallinnon ja tietohallinnon johtajien yhteistyöverkostot, Opetushallitus ja CSC. Korkeakoulujen yhteistyöverkostojen perustama ryhmä luo kokonaiskuvaa digitalisoituvan opiskelun ja opetuksen sekä niihin vaikuttavan ympäristön kehityssuunnista ja kehitystarpeista sekä tuottaa näkemystä siitä, mitkä ovat tarpeellisia yhteisiä digitalisoituvan opiskelun ja opetuksen tuen kehityshankkeita. KOOTuki-ryhmällä ei ole neuvoo antavaa roolia VIRTa-julkaisutietopalvelun osalta.

2.6. Asiantuntijaryhmien rooli kehittämisessä

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon toimintaan liittyy useita asiantuntijaryhmiä. Ne selvittävät, käsittelevät ja antavat ehdotuksia mm. tietosisältöihin, tiedontuottamiseen ja toteutukseen liittyvistä asioista sekä tukevat asiantuntijatuntemuksellaan tietovarantojen kehittämistä. Eri asiantuntijaryhmien roolit ja tehtävät on kuvattu tarkemmin [VIRTa-opintotietopalvelun](#) ja [-julkaisutietopalvelun](#) hallintamalleissa.

2.7. Tietovarannon tietosisällön käyttö

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon käyttö voidaan jakaa neljään kategoriaan.

- Korkeakoulun omien tietojen käyttö
- Tiedon avaaminen ja käyttö operatiivisissa palveluissa
- Tietojen viranomaiskäyttö
- Tiedon esittäminen

Tietojen käytöstä kerrotaan tarkemmin [VIRTa-opintotietopalvelun](#) ja [-julkaisutietopalvelun](#) hallintamalleissa.

3. Kustannukset

3.1. Ylläpito ja kehitys

OKM:n ja CSC:n välinen vuosisopimus kattaa korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon tietoteknisen ylläpidon ja palvelun operatiivisen toiminnan. Myös palvelun jatkokehitys on osa samaa vuosisopimusta. Palvelun ohjausrakenteet voivat sopimuksen puitteissa priorisoida jatkokehityskohteita.

3.2. Käyttöönottokustannukset uudelle palvelulle

Kun uusi palvelu ottaa korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon käyttöön, OKM päättää tietovarantoon vaadittaviin muutoksiin liittyvästä kustannustenjaosta. Tietovarannon käyttöönotettava palvelu huolehtii omista käyttöönotto- ja käyttökustannuksistaan.

4. Ristiriitatilanteiden käsittely

Ristiriidan havainnut taho voi viedä huomionsa eteenpäin joko CSC:n välityksellä tai suoraan OKM:n vastuulliselle virkamiehelle. Ristiriitatilanteissa asia käsitellään ensisijaisesti Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmässä, hyödyntäen soveltuvin osin sen alaisia asiantuntijaryhmiä. Mikäli ristiriitatilanne vaikuttaa OKM:n ja CSC:n välisen vuosisopimuksen kokonaisuuteen tai seuraavan vuoden sopimukseen, asian käsittelee Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä.

5. Tekninen ylläpito

5.1. CSC:n rooli ylläpitäjänä

Tietovarantojen teknisten alustojen ja käytettävän teknologia-arkkitehtuurin valinnasta, ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa CSC.

5.2. Huoltokatkot ja niistä viestiminen

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon tekninen huoltoikkuna on joka kuukauden kolmantena keskiviikkona, jolloin käyttöpalvelussa voi olla katko klo 11-12 välillä. Huoltoikkunaan liittyvästä käyttökatkosta ei erikseen viestitä, ellei käyttökatko ole normaalia pidempi (esim. suuren päivitysmäärän takia). Ylimääräisistä huoltokatkoista tiedotetaan aina yhteyshenkilöitä ja muita relevantteja tahoja.

5.3. Häiriö- ja poikkeustilanteiden käsittely ja niistä viestiminen

Poikkeustilanteissa huomioidaan CSC:n toimintakäytännöt poikkeamien käsittelyssä. Pääsääntöisesti, vakavan uhan havainnoinnin tekevät CSC:n asiantuntijat, jotka raportoivat palvelun sisäiselle omistajalle ja tarvittaessa CSC:n johdolle, CSC:n tietoturvapäälikölle ja OKM:lle. Turvallisuuspoikkeamissa tiedotusvastuut määräytyvät kriisin vakavuuden mukaan, ts. tiedotuksesta vastaavat joko palvelun sisäinen omistaja, CSC:n markkinointi- ja viestintäjohtaja tai OKM.

Häiriö- ja poikkeustilanteista ilmoittamisessa suositetaan ensisijaisesti nopeita ja tuttuja viestintäkanavia, kuten sähköpostia yhteyshenkilöille.

6. VIRT-Opintotietopalvelun hallintamalli

VIRT-Opintotietopalvelun hallintamalli on kuvattu [täällä](#).

7. VIRT-julkaisutietopalvelun hallintamalli

VIRT-julkaisutietopalvelun hallintamalli on kuvattu [täällä](#).